

14. Prytula O. Theoretical and practical principles of education of patriotic and healthy youth on the basis of Cossack martial arts "SPAS". Pedagogy of creative personality formation in higher and general education schools. Zaporozhye, 2020. – № 69 (vol. 1). P.p. 128-131.

15. Kindzer B., Khurtenko O., Dmytrenko S., Knysh S., Dyshko O., Beseda N. Prospects for the introduction of national martial arts in the system of physical culture of students "NUS". Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports). Kyiv, 2022. – Issue 2 (146). P.p. 88-92.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.3(148).13

УДК 378.015.3:796

Квасниця О. М.,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту,
доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту, Хмельницький національний університет
Квасниця І. М.,
доктор філософії, старший викладач кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту
Хмельницький національний університет
Флерчук В. В.,
кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, доцент кафедри теорії і методики фізичного виховання і спорту, Хмельницький національний університет

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ СФЕРИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

У статті розкрито методологічні основи формування професійної мобільності майбутніх фахівців фізичної культури і спорту під час проходження практики. Встановлено, що в умовах ринку праці професійна освіта сприятиме становленню конкурентоспроможної особистості тільки у випадку формування у неї професійної мобільності. Для виявлення основних недоліків професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту у закладах вищої освіти та проблем формування їхньої професійної мобільності проведено анкетування та опитування тренерів-викладачів з виду спорту різних кваліфікаційних категорій ДЮСШ м. Хмельницького та Хмельницької обласної ШВСМ. З'ясовано, що важливою умовою формування означеної якості у здобувачів вищої освіти є включення студента у практичну діяльність. У статті схарактеризовано види практики, організаційні умови та чинники, що сприяють формуванню у здобувачів вищої освіти позитивної мотивації до оволодіння професійною мобільністю. Встановлено, що під час практики можливо сформувати таку інтегративну якість особистості, як професійна мобільність, що дозволяє майбутньому фахівцю фізичної культури і спорту швидко та якісно опанувати суміжні види професійної діяльності та передбачає готовність до швидкої адаптації на сучасному ринку праці та зайнятості, що забезпечують конкурентоспроможність майбутнього фахівця.

Ключові слова: професійна мобільність, конкурентоспроможність, фахівець фізичної культури і спорту, практики.

Kvasnytsia Oleh, Kvasnytsia Iryna, Flerchuk Viktor. Formation of professional mobility of future specialists in the sphere of physical culture and sport in the course of internship. The article reveals methodological basis of professional mobility formation of future specialists in physical culture and sport during their internship providing personal preparedness to effective adaptation to the demands of present-day labor market, professional activity and shifts within social and professional fields. The authors have revealed that under conditions of labor market, professional education promotes establishment of person's competitiveness only in case of formation of his/her professional mobility, topicality of which is primarily related to social demand. To reveal basic drawbacks of professional preparedness of future specialists in physical culture and sport in higher educational establishments and the issues of formation of their professional mobility, polling and questioning of coaches in kinds of sports in various categories qualifications in Children's and Youth Sports Schools of Khmelnytskyi and Khmelnytskyi oblast school of higher sports mastery were done.

The notion of "professional mobility of a specialist in physical culture and sport" has been revealed. It has been determined that engaging students in practical activity is an important condition for the formation of the aforementioned quality of students in higher educational establishments. This way students shift their position: from being the object of education to subject of self-realization. Types of internship have been outlined, organizational conditions and factors that promote students' positive motivation to acquisition of professional mobility have been specified, namely: realization of ultimate aims of education, theoretical and practical value of the acquired knowledge; demonstration of future professional perspectives during internship; professional orientation of educational activity; tackling of problem situations occurring in the process of professional activity. It has been revealed that that in the course of internship, it is possible to form such integrative quality of a person as professional mobility, which allows future specialists in physical culture and sport to learn adjacent types of professional activity quickly and thoroughly and envisages preparedness to quick adaptation on present-day labor market and employment which provide competitiveness of future specialists.

Key words: professional mobility, competitiveness, specialist in physical culture and sport, internship.

Постановка проблеми. В умовах загострення конкуренції в усіх сферах суспільного життя, у фізичній культурі та спорті зокрема, закономірно на перший план виступають проблеми забезпечення гарантованої якості вищої освіти, формування конкурентоспроможних професійно мобільних фахівців, які будуть готові до змін власної професійної позиції, переміщень у професійній сфері на основі певних світоглядних уявлень і ціннісних орієнтацій, особистісних якостей і знань. Наразі в усіх сферах діяльності все більшого значення набувають такі якості особистості, як: соціальна відповідальність, адекватне сприйняття та мобільне реагування на нові фактори, самостійність і оперативність у прийнятті рішень, готовність до спілкування, соціально активним діям, здатність швидко адаптуватися до нових умов та інші якості, які визначають професійну мобільність та конкурентоздатність особистості. Наразі відповідальність за вирішення означених питань покладено на професійну фізкультурно-спортивну освіту, серед важливих завдань якої – підвищення ефективності підготовки фахівців сфери фізичної культури і спорту, які володіють високим рівнем професійної кваліфікації, здатні займати активну позицію у професійній діяльності.

Останнім часом у педагогічній науці спостерігається тенденція до збільшення кількості наукових праць, що присвячені пошуку різних підходів, механізмів, аспектів формування професійної мобільності майбутніх фахівців. Це пов'язано, передусім, із ґрунтовними інноваційними змінами на ринку праці й зайнятості, адаптацією й реалізацією молоді на ринку праці, подальшою можливістю її конкурентоздатності, професійного зростання та підвищення соціального статусу.

Аналіз літературних даних. Проблема підготовки професійно мобільних фахівців різних галузей знайшла своє відображення у здобутках як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників: педагогічні аспекти формування професійної мобільності обґрунтували Р. Пріма [7], Л. Сушенцева [9], О. Малишевський [4], Н. Денисенко [2]; професійну мобільність та конкурентоспроможність фахівця на ринку праці висвітлено в наукових пошуках Н. Ничкало [6], А. Hirschi, D. Valero [10], L. Gomes, R. Jerónimo [11]. Аналіз науково-педагогічної та спеціальної літератури показав, що різні аспекти проблеми професійної підготовки та компетентності майбутнього фахівця сфери фізичної культури і спорту відображено в наукових працях С. Бекасова, А. Деркача, Р. Карпюк, М. Прохорова, Л. Суценко, Ю. Лянного, О. Тимошенко, Ю. Шкрєбтія, Є. Павлюка.

Метою нашого дослідження було розкрити особливості формування професійної мобільності майбутніх фахівців фізичної культури і спорту в умовах практик.

Виклад основного матеріалу. Практика останніх років показує, що зміни і перетворення, які диктуються сучасністю, висувають особливі вимоги до фахівців фізкультурно-спортивного профілю та роблять важливими такі якості працівників, що матимуть особливий попит на ринку праці й зайнятості та сприятимуть їх конкурентоздатності в сучасних соціально-економічних умовах, а саме: організованість, самостійність, уміння й здатність творчо розв'язувати професійні задачі, аналізувати ситуації, проектувати власну діяльність, керувати ресурсами, бути готовими до швидкої адаптації, освоєння різних інновацій у сфері професійної діяльності, наявність відповідальності за прийняті рішення та наслідки своєї професійної діяльності. За умов ринкової економіки та розвитку науково-технічного прогресу окреслені якості фахівця постійно поповнюються і розширюються. Тому й актуалізується проблема спрямованості освітнього процесу на посилення формування професійної мобільності випускника закладу вищої освіти.

Сформована професійна мобільність майбутнього фахівця, його впевненість у працевлаштуванні й адаптація до мінливих економічних та професійних умов багато в чому залежать від набутої ним професійної освіти. Саме ринок праці об'єктивно вимагає від особистості постійного розвитку, що забезпечував би конкурентоспроможність фахівця вже на початку його професійної діяльності, та уможлиблює процес його працевлаштування та професійної самореалізації. Це пов'язано з тим, що конкуренція на ринку, зокрема фізкультурно-спортивних послуг, щороку посилюється. В інноваційній моделі розвитку сучасної економіки попитом на ринку праці користуються фахівці, які вміють нестандартно мислити, творчо застосовувати знання у складних виробничих і соціальних ситуаціях.

Вкрай важливо випускникам закладів вищої освіти для успішного працевлаштування, кар'єрного росту та реалізації власних планів і прагнень необхідно бути обізнаними з особливостями майбутньої професійної діяльності, володіти сформованими компетентностями, особистісними та професійними якостями. У той же час, в умовах сучасних ринкових відносин на перший план виходить не готовий набір професійно важливих якостей, а діяльнісно-організаційна здатність фахівця зростати у професії, вміння моделювати, прогнозувати й аналізувати власну діяльність, швидко конструювати професійні навички, набувати нові знання й освоювати професійні зони. Відповідно, під час навчання у закладах освіти у молодій людини складається образ майбутньої професії та шляхи досягнення успіху в ній.

Отже, важливим завданням сучасних ЗВО є формування у майбутнього фахівця сфери фізичної культури і спорту уміння запропонувати себе на ринку праці, розвиток здатності гнучко й ефективно вирішувати проблеми, що виникають, застосовуючи при цьому набуті професійні знання, вміння і навички, творчо впроваджувати ідеї удосконалення власної підготовки, що вимагає ефективної організації процесу професійної підготовки, в якій могли б формуватися такі якості та характеристики майбутнього фахівця.

Слід зазначити, що у процесі професійної діяльності майбутній фахівець фізичної культури і спорту постійно має справу з професійною трансформацією, широкою зоною невизначеності та постійно адаптацією набутих компетенцій до конкретного навчального-тренувального простору (педагогічна ситуація, тренувальний процес, навчальне середовище тощо) та часу (сьогодення – не таке як минуле, знання застарівають). За таких умов важливою стає здатність «постійної адаптації», уміння адекватно модифікувати свою діяльність, опановувати нові реалії, самостійно приймати рішення, аналізувати зовнішні та внутрішні зміни, знаходити шляхи розв'язання проблем та нестандартних завдань.

Погоджуємось з Н. Беліковою в тому, що професійна підготовка фахівця фізичної культури і спорту має містити в собі: «володіння інтелектуальними засобами пізнання і організації професійної діяльності в сфері фізичної

культури та спорту; наявність стійкої потреби у здійсненні професійної діяльності; мотивацію на використання традиційних та новітніх оздоровчих технологій у професійній діяльності; володіння загально-професійними та спеціальними знаннями, уміннями і навичками, які забезпечують ефективність здійснення професійної діяльності в умовах сучасного конкурентного середовища; творчу направленість професійної діяльності; високий рівень сформованості культури здоров'я та індивідуального стилю професійної діяльності» [1, с. 53; 55]. На нашу думку, професійна мобільність майбутнього фахівця фізичної культури і спорту є «інтегративним утворенням, що проявляється в професійній діяльності як здатність організовувати якісне виконання професійних завдань на основі сформованих ключових компетенцій, оперативно опановувати інноваційні технології теорії і практики фізичної культури і спорту та творчо впроваджувати їх у навчальну і професійну діяльність, готовність до змін, що надає можливість особистісного й професійного зростання» [3, с. 113].

Безумовно, формування професійної мобільності майбутнього фахівця фізичної культури і спорту обумовлено широким спектром видів діяльності, до яких має бути підготовлений фахівець, зокрема: тренерської, педагогічної, організаційно-управлінської та рекреаційної. Для успішної адаптації до трудової діяльності та можливості оптимальної перебудови при зміні виду діяльності у фахівця має бути сформована професійна мобільність за рахунок формування професійних компетенцій з широкого спектру видів майбутньої професійної діяльності.

Необхідно також зазначити, що у процесі професійної діяльності у фахівця фізичної культури і спорту позашкільного навчального закладу спортивного профілю, спеціалізованих навчальних закладів спортивного профілю виникає орієнтація на підвищення свого професійного рівня, який у подальшому може призвести до вибудовування кар'єри (вертикальний вектор професійної мобільності), а також до освоєння нових суміжних професій (горизонтальний вектор професійної мобільності). Рух по вертикальному вектору можливий шляхом переходу з посади тренера на адміністративну посаду (фахівця, керівника ДЮСШ, ОДЮСШ, ШВСМ тощо).

Сучасний процес професійної підготовки спрямований на оволодіння професійними компетенціями, що забезпечують продуктивне виконання певних видів професійної діяльності та розглядаються як інтегративні характеристики якості підготовки випускників стандарту вищої освіти. Це передбачає оволодіння випускником універсальними і професійними компетенціями за видами професійної діяльності.

Але традиційна організація процесу навчання, що спрямована на нормування професійних компетенцій, не може в повній мірі забезпечити розвиток професійної мобільності випускника. Освоєння одного виду професійної діяльності, що відбувається в рамках спеціалізації та є основним, не забезпечує готовність до ефективної адаптації на сучасному ринку праці та конкурентоспроможність майбутнього фахівця. Для успішного розвитку професійної мобільності необхідно розширити спектр професійних компетенцій за рахунок урізноманітнення складових (форм) професійної діяльності (освоєння суміжних видів професійної діяльності).

У наукових працях, що присвячені проблемам професійної підготовки майбутніх фахівців фізичної культури і спорту, головна проблема передусім пов'язана із протиріччями між теоретичним, предметним характером навчання та практичним міжпредметним характером реальної професійної діяльності [5, 8]. Аналіз якості підготовленості фахівців свідчить про те, що випускники закладів вищої освіти не завжди здатні перенести у практичну діяльність та використовувати у ній теоретичні знання. Удосконалення професійної практичної підготовки передбачає, перш за все, забезпечення її повноти (практичної підготовки до виконання всіх основних професійних функцій), цілісності (готовності до виконання не лише окремих операцій, а й цілісної діяльності від початкового етапу до аналізу результатів).

На початку дослідження нами було проведено анкетування з проблем формування професійної мобільності, головною метою якого було оцінити ставлення до означеної проблеми працюючими тренерами-викладачами.

Провівши опитування тренерів-викладачів з видів спорту ДЮСШ м. Хмельницького та Хмельницької обласної школи вищої спортивної майстерності та проаналізувавши їх відповіді, ми змогли виокремити такі ключові вимоги для успішної професійної реалізації майбутніх тренерів:

- наявність міцних теоретичних знань та практичних професійних навичок і умінь за фахом (89 %);
- здібності до аналізу професійної інформації, системність мислення та прагнення до подальшого кар'єрного зростання (87%);
- уміння та здібності у розв'язуванні проблемних ситуацій професійного характеру (68%);
- комунікативні вміння (74%);
- навички швидкої адаптації відповідно до вимог суспільства та ринку праці (92 %);
- обізнаність у споріднених галузях спортивних спеціальностей та наявність сформованих міждисциплінарних компетентностей (85 %).

Проаналізувавши відповіді тренерів-викладачів на питання анкети та в усній бесіді щодо основних недоліків у професійній підготовці майбутніх фахівців спортивного профілю, ми одержали дані, які подали у вигляді діаграми на рисунку 1.

Як видно з діаграми, працюючі тренери-викладачі найчастіше вказують на недостатньо сформовані у випускників закладів вищої освіти навички вирішення професійних проблемних ситуацій, на необхідність формування практично-професійних умінь та на брак досвіду у розв'язуванні завдань професійного характеру.

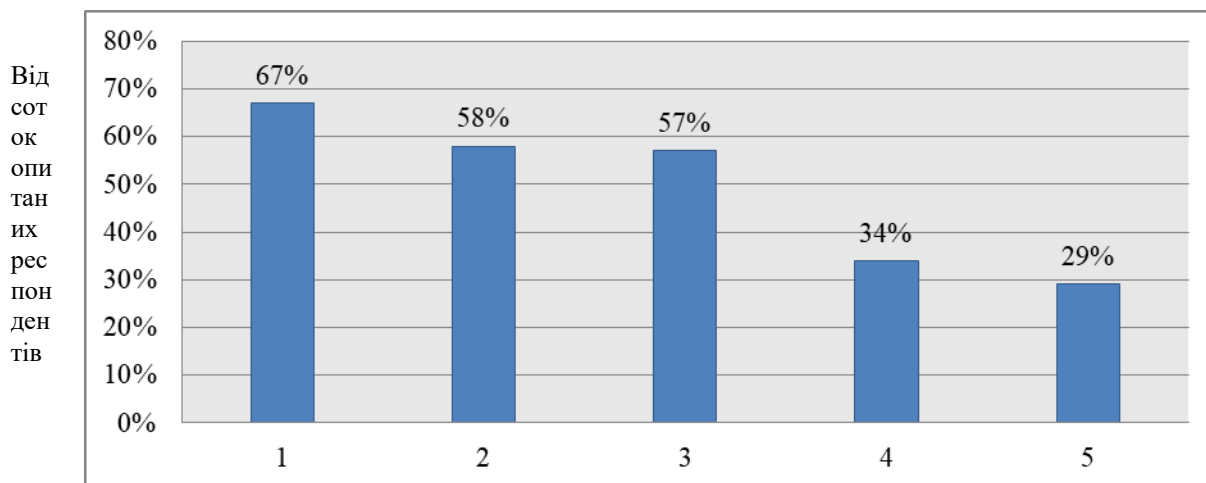

Рис. 1. Недоліки професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів з виду спорту у закладах вищої освіти де: 1 – брак уміння самостійно вирішувати проблемні ситуації професійного характеру; 2 – недостатньо сформовані практично-професійні навички та уміння реалізовувати професійні завдання; 3 – недостатність аналітичних навичок для розв’язування практичних завдань професійного характеру; 4 – брак теоретичних знань за фахом; 5 – недостатньо розвинені комунікативні навички для розв’язання професійних завдань.

Аналізуючи результати дослідження, вважаємо, що найбільший потенціал у професійній підготовці майбутніх фахівців фізичної культури і спорту належить практикам, які ґрунтуються на професійних знаннях, теоретичній обізнаності й розглядаються як процес оволодіння здобувачами освіти різними видами професійної діяльності, в яких свідомо створюються реальні можливості та умови для самопізнання, самовизначення здобувача вищої освіти у різних професійних ролях і формується позитивна мотивація до самореалізації та самовдосконалення в професії. Роль різного виду практики полягає в опануванні інноваційних методів і форм організації роботи фахівця фізичної культури і спорту, формуванні на базі одержаних знань, умінь і практичних навичок, що необхідні для забезпечення професійної діяльності, набутті досвіду для самостійного здійснення тренерської, педагогічної, рекреаційної та організаційної роботи в ДЮСШ, спортивних клубах, фізкультурно-спортивних організацій, ознайомлення з відповідним оформленням навчально-тренувальної й виховної документації.

Слід зазначити, що різного виду практики та долучення студентів до виїзних змагань у якості учасників, спостерігачів та суддів відзначаються високим ступенем самостійності й відповідальності здобувачів освіти, розширенням обсягу й складності змісту роботи, під час проходження якої студент оволодіває всіма основними напрямками майбутньої професійної діяльності.

У процесі проходження практик, долучення студентів до виїзних змагань, відвідування позааудиторних занять формування професійної мобільності майбутніх фахівців фізичної культури і спорту забезпечується за рахунок розширення спектру компетенцій на основі оволодіння різними видами діяльності, що мають подібні або суміжні професійні функції. Практики є симбіозом теоретичного навчання і практичних особливостей майбутньої професії, що забезпечує застосування і поглиблення теоретичних знань; формування умінь і навичок спортивного тренування, комунікативної культури, професійно-педагогічного та наукового мислення, професійної взаємодії та співпраці; посилення формування професійно-педагогічних якостей. Практична діяльність здобувачів вищої освіти виконує й діагностичну функцію – перевірку рівня професійної підготовленості й придатності до виконання функцій спортивного педагога, менеджера та адміністратора.

Так, у Хмельницькому національному університеті підготовка майбутніх фахівців освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» згідно з освітньо-професійною програмою здійснюється упродовж восьми семестрів із загальним обсягом 240 кредитів ЄКТС, з них 13 кредитів належать практикам. У 2 семестрі згідно навчального плану проводиться навчальна практика з зимових видів рухової активності обсягом 3 кредити ЄКТС, у 4 семестрі – практика з літніх видів рухової активності (3 кредити ЄКТС), у 8 семестрі – практика за профілем майбутньої професії (7 кредитів ЄКТС).

Метою практик з зимових та літніх видів рухової активності передусім є опанування студентами знаннями, вміннями та професійно-педагогічними навичками з лижного спорту, оздоровчого та спортивного туризму, необхідними для самостійної тренерсько-педагогічної, організаторської, наукової та виховної сфер діяльності фахівця з фізичного культури і спорту, а також використання оздоровчої цінності означених видів спорту.

Безумовно, значним потенціалом у формуванні та розвитку професійної мобільності належить практиці за профілем майбутньої професії. Такий вид практики розглядаються передусім як процес оволодіння здобувачем вищої освіти різними видами професійної діяльності, в якому навмисно створюються умови для самопізнання, самовизначення студента в різних професійних ролях і формується потреба самовдосконалення в професії. На практиці формування професійної мобільності забезпечувалось за рахунок розширення спектру освоюваних компетенцій на основі безпосереднього включення студента в різні види діяльності – помічника тренера, спортивного судді, адміністратора спортивної школи, клубу, федерації тощо. У результаті цього формується певний рівень готовності майбутнього фахівця до переміщень в соціальному просторі, адаптації до майбутніх професійних умов,

механізм взаємодії з різними суб'єктами майбутньої професійної діяльності, що уможлиблює процес формування професійної мобільності й конкурентоспроможності майбутнього тренера-викладача з виду спорту.

Слід зазначити, що процес формування професійної мобільності майбутнього фахівця фізичної культури і спорту у закладах вищої освіти зумовлено рядом чинників, що сприяють формуванню у здобувачів вищої освіти позитивної мотивації до оволодіння майбутньою професією, а саме: усвідомлення кінцевих цілей навчання, теоретичної й практичної значущості засвоєваних знань; демонстрація під час практик майбутніх професійних перспектив; професійна спрямованість навчальної діяльності; розв'язання проблемних ситуацій, що виникають у процесі професійної діяльності.

Відповідно до освітньо-професійної програми 017 «Фізична культура і спорт» другого рівня вищої освіти магістранти повинні пройти активну практику, яка є обов'язковою частиною магістерської підготовки. Змістовно вона включає такі види: у 1 семестрі – науково-педагогічну практику у закладах вищої освіти (3 кредити ЄКТС), у 3 семестрі – переддипломну практику за профілем майбутньої професії (8 кредитів ЄКТС) та кваліфікаційну роботу (10 кредитів ЄКТС).

Слід зазначити, що переддипломна практика є завершальним етапом програми професійної підготовки студентів-магістрантів. Специфікою зазначеної практики є її варіативність та індивідуалізація: під час проходження практики студенти виконують самостійне наукове дослідження, творчо застосовуючи теоретичні та практичні знання, набуті під час навчання, для вирішення широкого кола завдань. Матеріали практики складають основу кваліфікаційної випускної роботи магістра. Відповідно до наукових інтересів магістранта та проблематики його наукового дослідження магістранти можуть проходити практику в фізкультурно-спортивних організаціях різного типу та рівня, зокрема: дитячо-юнацьких спортивних школах (ДЮСШ), школах вищої спортивної майстерності (ШВСМ), спортивних клубах (СК) різної відомчої приналежності, а також в інших організаціях, установах та закладах сфери фізичної культури і спорту.

Аналізуючи результати проходження практики здобувачами вищої освіти магістерського рівня професійна мобільність магістранта передусім проявляється у здатності здобувача вищої освіти вирішувати професійні завдання в тренерській, педагогічній, рекреаційній, науково-дослідній, проєктній, управлінській та виховній діяльності, його готовності швидко та якісно опанувати суміжні види професійної діяльності, оперативно змінювати профіль професійної діяльності, переходити з одного рівня діяльності до іншого, адаптуючись у мінливих умовах сучасного ринку праці.

З огляду на вищезазначене формування професійної мобільності майбутнього фахівця фізичної культури і спорту в процесі проходження практик вбачаємо у можливості майбутнього випускника суттєво розширити діапазон професійних компетенцій, підвищити рівень професійної мобільності, що забезпечує готовність до успішної адаптації на сучасному ринку праці.

Отже, концептуальними положеннями, що обґрунтовують процес формування професійної мобільності майбутнього фахівця фізичної культури і спорту в процесі проходження практик можна схарактеризувати наступним чином:

– у процесі практики можливо сформувати таку інтегративну якість особистості, як професійна мобільність, що дозволяє майбутньому фахівцю сфери фізичної культури і спорту швидко та якісно опанувати суміжні види професійної діяльності та передбачає готовність до швидкої адаптації на сучасному ринку праці та зайнятості, що забезпечують конкурентоспроможність майбутнього фахівця;

– формування професійної мобільності майбутнього фахівця фізичної культури і спорту забезпечується за рахунок розширення діапазону компетенцій, що опановуються здобувачами вищої освіти, на основі оволодіння всіма видами діяльності, наведеними у відповідних стандартах вищої освіти та співвіднесених з узагальненими трудовими функціями та трудовими діями фахівця;

– від рівня сформованості професійної мобільності залежить успішність адаптації випускника до сучасних мінливих умов професійного середовища.

Література

- 1.Белікова, Н. (2012). Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх фахівців з фізичної реабілітації до здоров'язбережувальної діяльності. (Автореф. дис. д-ра пед. наук). Київ.
- 2.Денисенко, Н. (2021). Теоретичні і методичні засади формування професійної мобільності майбутніх учителів фізичної культури. (Дис. д-ра пед. наук). Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Київ
- 3.Квасниця, І. (2021). Формування професійної мобільності майбутніх тренерів-викладачів з виду спорту у закладах вищої освіти. (Дис. д-ра філософ.). Хмельницький.
- 4.Малишевський, О. (2021). Система формування професійної мобільності майбутнього інженера-педагога комп'ютерного профілю (Дис. д. пед. наук). Національна академія педагогічних наук України, Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зазюна, Київ
- 5.Мясникова, Т. (2010). Развитие профессиональной мобильности в процессе профилизации подготовки будущих специалистов в вузе (Дис. к. пед. наук). ГОУ ВПО «Уральский государственный педагогический университет», Екатеринбург.
- 6.Ничкало, Н. (2014). Розвиток професійної освіти в умовах глобалізації та інтеграційних процесів: монографія. Київ: Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова
- 7.Пріма, Р. (2010с). Теоретико-методичні засади формування професійної мобільності майбутнього фахівця початкової освіти (Дис. ... д-ра пед. наук). Одеса.
- 8.Ребрина, А. & Ференчук, Б. (2016). Принцип технологічності та інноваційності в процесі професійно-прикладної підготовки майбутніх тренерів. Нові технології навчання, 88 (2), 173 – 176

9. Сушенцева, Л. (2012с). Теоретико-методичні засади формування професійної мобільності майбутніх кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах. (Дис. ...д-ра. пед. наук). Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, Київ.

10. Hirschi, A., & Valero, D. (2015). Career adaptability profiles and their relationship to adaptivity and adapting. *Journal of Vocational Behavior*, 88, 220-229. doi: 10.1016/j.jvb.2015.03.010

11. Gomes, L., Rangel, A., & Jerônimo, L. (2010). A study of professional mobility in a large corporation through cognitive mapping. *Pesquisa Operacional*. V. 30, n.2. 331-344. Maio a Agosto de 2010. URL: <https://www.scielo.br/lj/pope/a/n7Lbjy53mZKbf7Fcp9MHKwP/?lang=en>.

References

1. Belikova N. (2012) Theoretical and methodological basis of training of future specialists in physical rehabilitation to be engaged in health-protection activities. Extended abstract of doctoral thesis. Kyiv

2. Dvoret'skaya Yu. (2007) Psychology of person's professional mobility. Candidate's thesis. Krasnodar

3. Denysenko N. (2021) Theoretical and methodological basis of professional mobility formation of teachers of physical culture. Doctoral thesis. National Pedagogical Dragomanov University. Kyiv

4. Kvasnytsia I. (2021) Formation of professional mobility of future sports coaches-teachers in higher educational establishments. PhD thesis. Khmelnytskyi

5. Malyshevskiy O. (2021) The system of formation of professional mobility of future engineers-teachers of computer profile. Doctoral thesis. National Academy of Educational Sciences of Ukraine, I. Ziaziun Academy for Pedagogical Mastery and Adult Training. Kyiv

6. Myasnikova T. (2010) Development of professional mobility in the process of profile formation for future higher-education specialists. Candidate's thesis. Ural State Pedagogical University. Yekaterenburg

7. Nyckalo N. (2014) Development of professional education under conditions of globalization and integration processes: monograph. Kyiv. National Pedagogical Dragomanov University publishers

8. Prima R. (2010) Theoretical and methodological basis of professional mobility formation of future specialists in elementary education. Doctoral thesis. Odesa.

9. Rebryna A. & Ferenchuk B. (2016) The principle of technological effectiveness and innovation in the process of professional and applied training of future coaches. *New educational technologies*, 88 (2), 173-176

10. Sushentseva L. (2012) Theoretical and methodological basis of professional mobility formation of future qualified specialists in vocational and technical educational establishments. Doctoral thesis. Institute of Vocational Education and Training of NAPS. Kyiv.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2022.3(148).14
УДК 796.011.1-057.875

Ковальова Н. В.

*кандидат наук фізичного виховання, доцент кафедри здоров'я фітнесу та рекреації
Національний університет фізичного виховання та спорту України,*

Єременко Н. П.

*кандидат наук фізичного виховання, доцент кафедри здоров'я фітнесу та рекреації
Національний університет фізичного виховання та спорту України,*

Ковальов В. О.

викладач кафедри спортивних ігор

Національний університет фізичного виховання та спорту України,

Назаренко Л. І.

викладач кафедри спортивних ігор

Національний університет фізичного виховання та спорту України,

Константиновська Н. О.

викладач кафедри спортивних ігор

Національний університет фізичного виховання та спорту України,

ОРГАНІЗАЦІЯ РЕКРЕАЦІЙНО-ОЗДОРОВЧИХ ЗАНЯТЬ ГАНДБОЛОМ ДЛЯ ХЛОПЧИКІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ДІТЯЧИХ СПОРТИВНИХ КЛУБІВ

Статтю присвячено побудові програми рекреаційно-оздоровчих занять для хлопчиків молодшого шкільного віку на основі використання засобів гандболу. Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та розробити програму занять на основі використання засобів гандболу для хлопчиків молодшого шкільного віку, що спрямована на організацію активного дозвілля, підвищення рівня рухової активності дітей. Методи та організація дослідження – аналіз та узагальнення спеціальної науково-методичної літератури, документальних матеріалів, соціологічні (анкетування, експертне опитування), педагогічні методи дослідження (педагогічне спостереження, педагогічний експеримент), методи математичної статистики.

Запропонована програма занять для включає в себе 3 основні частини: теоретичну, практичну та пізнавальну та охоплює ряд заходів, що впливають на залучення дітей до занять рекреаційно-оздоровчою діяльністю, відрізняється від наявних ступенем розробки, структурою і змістом. Тривалість занять складала 30-45 хвилин. Кратність занять складала 2 рази на тиждень. Серед засобів використовувалася серія веселих ігрових